

УДК 636.5:636.084

ОСОБЛИВОСТІ ГОДІВЛІ КУРЕЙ – НЕСУЧОК У ДРУГУ ФАЗУ НЕСУЧОСТІ В УМОВАХ ПАТ «ЧОРНОБАЇВСЬКЕ» БІЛОЗЕРСЬКОГО РАЙОНУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Іванов В.О. – д. с.-г. н., професор,
Архангельська М.В. – к. с.-г. н., доцент,
Архангельська М.В. – магістрант,
Херсонський ДАУ;
Патрєва Л.С. – д. с.-г. н., професор,
Шевченко Т.В. – асистент, Миколаївський ДАУ*

Постановка проблеми. Інтенсивне і рентабельне птахівництво в сучасних умовах неможливе без рішення питань повноцінної безпечної годівлі і забезпечення високої продуктивності птиці. Для рішення цих задач усе ширше використовують різні кормові добавки, спектр і призначення яких дуже різноманітні. З їх допомогою вирішується багато питань годівлі, і можна сміливо стверджувати, що нутрієнти значною мірою все більш сприяють збільшенню показників продуктивності у будь-якій галузі тваринництва.

Стан вивчення проблеми. З метою збереження здоров'я птиці і підвищення економічних показників необхідно коректувати енергопротеїнове співвідношення залежно від температури, вологості складу пир'яного покриву, фази яйцекладки, технології утримання (у клітках приблизно на 10% менше витрати енергії), щоб зменшити витрати протеїну для енергетичних цілей та знизити ризик бактеріозів.

Завданням сучасного ефективного птахівництва є досягнення максимальної продуктивності і створення оптимальних умов для успішного розведення сучасних порід і кросів птиці. Основні зусилля фахівців даної галузі направлені на забезпечення нормального стану здоров'я птиці, запобігання забрудненню довкілля, виробництво високоякісних і, головне, безпечних продуктів харчування для людини. Для досягнення цих цілей потрібні максимально оптимізовані раціони годування. Однією з головних умов ефективного використання кормів є їх збалансованість по енергії і живильним речовинам: протеїну, амінокислотам, вітамінам, макро- і мікроелементам.

Завдання і методика досліджень. Склад комбікормів для годування промислового стада курей – несучок кросу “Хай Лайн білий” та “Хай Лайн коричневий” було одержано з супроводжувальних документів. Згідно з даними бухгалтерських звітів проводили визначення віку птиці у кожному пташнику для визначення марки комбікорму для годівлі промислового стада. Необхідність різного складу комбікормів пояснювали з фізіологічної точки зору, приймаючи до уваги особливості протікання обмінних процесів у несучок різних вікових періодів.

Результати досліджень. Для отримання високої продуктивності курей-несучок необхідно створити оптимальні умови їх утримання. При складанні сучасних програм годівлі курей промислового стада враховують зміни потреб

птиці в поживних речовинах залежно від віку і продуктивності. Умовно весь період можна розподілити на три фази.

Початок несучості в існуючих яєчних кросів настає в середньому у віці 145-165 днів, а ріст її інтенсивності триває до 300-350 днів. Тому віковий період 150-300 днів вважають за першу фазу.

Після завершення росту організму, що закінчується приблизно у віці 300 днів, настає період стабільності живої маси і несучості, який триває 120-150 днів. Період життя птиці з 300-денного до 420-450-денного віку вважають другою фазою продуктивності.

Після 420-450 днів життя відбуваються зміни в обмінних процесах організму курей, унаслідок яких надлишок поживних речовин у раціоні викликає збільшення маси тіла за рахунок накопичення жиру [1]. Період життя птиці після 420-450-денного вважають третьою фазою продуктивності

У другу фазу продуктивності згодують раціони помірної поживності – 16% сирого протеїну і 1110-1130 кДж обмінної енергії. Завершується ця фаза тоді, коли відзначається постійне зниження несучості, незважаючи на підтримання в раціоні високої концентрації поживних речовин.

Засвоєння спожитих птицею амінокислот та їх використання для синтезу тканинних білків залежить від ряду факторів. Найважливішими серед них є біологічна повноцінність протеїну та доступність амінокислот, що входять до його складу.

Між біологічною цінністю протеїну корму і ступенем засвоєння амінокислот у птиці існує залежність. Так, вивчення секреторної і моторної дії шлунку курей при різному протеїновому живленні показало, що максимальна протеолітична активність шлункового соку спостерігалася в птиці, раціоні якої містили більшу кількість кормів тваринного походження [2]. Ефективність засвоєння амінокислот залежить також і від їх джерела. Використання у складі раціонів птиці різних кормів показало, що ступінь засвоєння амінокислот зменшується в такому порядку: м'ясо-кісткове борошно, люпин, ріпак, ячмінь, борошно люцерни.

Однак дані лише про біологічну цінність протеїну не дають повного уявлення про міру засвоєння амінокислот. Тому слід враховувати їх доступність у шлунково-кишковому тракті, що залежить від багатьох факторів: розчинності протеїну, швидкості розщеплення його фракцій, наявності активаторів та інгібіторів протеїну, збалансованості раціону за іншими елементами живлення. Важливе значення при цьому має характер взаємодії амінокислот при всмоктуванні в кишечнику та співвідношення між окремими амінокислотами.

Якщо взаємодія амінокислот проявляється в формі антагонізму, їх доступність різко знижується. Ряд авторів вважають [2], що амінокислоти - це тісно взаємодіючі пари, в яких одна амінокислота проявляє негативний ефект за її надлишку у раціоні, а інша - усуває дію першої. Зокрема, встановлено наявність конкуренції й антагонізму між лізином і аргініном, ізoleyцином, лейцином і валіном. При цьому надлишок у раціонах перших з цих амінокислот приводить до депресії росту курчат, а надлишок других усуває цей негативний ефект.

Порушення співвідношення між амінокислотами приводить до виникнення ознак дисбалансу. За дисбалансу незамінних амінокислот в організмі птиці порушується синтез тканинних білків, що пов'язано з порушенням утворення

поліпептидного ланцюга та зниженням активності білоксинтезуючого апарата. При цьому виявлено десеєграцію полірибосом і незворотний розпад рибосом на РНК.

Вуглеводи - це головна частина сухої речовини рослинних кормів і основне джерело енергії для птаха. Вони дають до 60-70% енергії корму. До складу вуглеводів входять клітковина і безазотні екстрактні речовини. Сира клітковина в основному складається з клітковини (целюлози), яка утворює основні оболонки рослинних кліток. До безазотних екстрактних речовин відносяться цукор, органічні кислоти, глюкозиди.

Сирий жир, окрім власне жиру, містить віск, хлорофіл, смоли, барвники, органічні кислоти, фосфатиди, стеарин і інші з'єднання. До складу молекули жиру входять вуглеводи, водень і невелика кількість кисню, тому при його окисненні виділяється в 2 рази більше енергії, ніж при окисненні аналогічної кількості вуглеводів. Жирам притаманна властивість зберігати азот, в основі якої лежить зменшення використання амінокислот для забезпечення організму енергією [3]. Вживання кормового жиру розкриває значні можливості по вдосконаленню компонентної бази комбікормів для птиці з метою їх розширення і здешевлення [4].

Кальцій необхідний для побудови скелета, шкаралупи яєць, дзьоба, кігтів, відправлення різних функцій організму. Джерелом кальцію в раціоні птаха є: крейда, стулки черепашок і моллюсків, старогашене вапно, яєчна шкаралупа, кісткове борошно, доброякісні вапняки й ін.

Джерелом фосфору є рослинні, особливо концентровані, зернові корми. Для забезпечення птиці кальцієм і фосфором у раціони вводять трикальційфосфат, фосфорин, кісткове борошно та ін.

Натрій птиця одержує з рибного і м'ясо-кісткового борошна, шротів, куховарської солі. Рослинні корми бідні натрієм і не можуть задовольнити потребу в ньому. Тому в комбікорм, що складається з рослинних кормосумішей, додають куховарську сіль [5].

Мікроелементи – це мінеральні речовини, які містяться в організмі птиці і кормах у мінімальних кількостях, що обчислюються тисячними частками відсотка, але відіграють велику роль в обміні речовин. При нестачі або надлишку окремих із них порушуються синтез ферментів, вітамінів, гормонів, обмін речовин у цілому, знижуються продуктивність і стійкість птаха проти хвороб. У корми в формі різних солей додають марганець, залізо, цинк, кобальт, мідь, йод.

Згідно з цими рекомендаціями для годування курей – несучок у другу фазу в господарстві використовують комбікорм виробництва ООО "АРГО КОМ" Баланс Оптима. Рецепт ПКк п ХЛК33-58/01.09.

Склад комбікорму для годування курей – несучок у віці 33-58 тижнів наведено у таблиці 1.

Кількість та якість елементів, що входять до складу комбікорму, відповідають вимогам щодо годування курей – несучок 33-58 тижнів. Порівнюючи склад комбікормів для годування курей – несучок першої та другої фази, можна відмітити деякі розбіжності. Так, кукурудзи, вапняку, екструдованої сої, МоноКальційФосфату, соняшникової олії, метіоніту та соняшникового жмиху менше на 3; 1,22; 2,2; 0,56; 0,4; 0,02 та 2,29% відповідно. Натомість такі інгредієнти, як пшениця, лізін та треонін, представлені у дещо більшій кількості –

на 8,33; 0,05 та 0,03% відповідно. Такі елементи, як 3 фітаза 5000, вітамін В4, сода та сіль представлені в однаковій кількості. Такі елементи, як ферментний препарат та міавіт, представлені тільки у комбікормі для першої фази.

Таблиця 1. - Склад комбікорму ПКк п ХЛК33-58

Складник	Вміст, %
Кукурудза	10,00
Пшениця	46,34
Соя екструдована	11,20
Вапняк	6,33
Мармурова крихта	5,00
МоноКальційФосфат	1,13
Сіль	0,27
Сода харчова	0,20
Соняшникова олія	1,85
Холін Хлорид (В4)	0,05
Лізін	0,32
Метіонін	0,21
Маїбонд	0,1
Жмих соняшниковий	16,75
Треонін	0,10
3 фітаза 5000	0,01
Ферментний препарат	0,01
Міавіт	0,09

Обмінна енергія - це та частина енергії з'їденого корму, яка залучена в обмін речовин організму, забезпечує його життєдіяльність і продуктивність. Величина обмінної енергії залежить від концентрації і вмісту в раціоні основних живильних речовин, їх засвоєння. Її вимірюють у кілокалоріях (ккал) або за системою СІ (система інтернаціональна) в джоулях (Дж) в 100 г або в 1 кг корму. Нестача енергії в кормі - більш часта причина низької продуктивності птиці, ніж нестача амінокислот, вітамінів, мінеральних речовин, мікроелементів. Продуктивність птиці на 40-50% залежить від надходження енергії в її організм. Саме від кількості енергії залежать ефективність корму, рівень його використання. Джерелом обмінної енергії є вуглеводи, жири і протеїни.

Показники поживності комбікорму ПКк п ХЛК33-58 наведено у таблиці 2.

Таблиця 2 - Показники поживності комбікорму ПКк п ХЛК33-58

Складник	Вміст, %
Вологість	0,00
Сирий протеїн	14,70
Сира клітковина	5,17
Сирий жир	7,21
Ккал обмінної енергії	2900
Лізін	0,80
Метіонін	0,44
Метіонін +цистин	0,71
Кальцій	4,20
Фосфор	0,59
Натрій	0,17
Натрій хлористий	0,00

Показники поживності комбікорму ПКк п ХЛК33-58 відповідають нормі.

Порівнюючи показники поживності комбікорму для першої та другої фази, можна відмітити, що вимоги щодо кількості вологості та натрію в обидвох комбікормах співпадають, сирого протеїну, сирого клітковини, лізіну, метіоніну та комплексу лізіну з метіоніном менше на 1; 0,43; 0,06; 0,03; 0,04 % відповідно. Натомість таких елементів, як сирий жир, кальцій та фосфор, представлено у більшій кількості на 0,9; 0,5; та 0,08% відповідно, а обмінної енергії – на 51 Ккал.

Висновки та пропозиції. Виявлено, що поживність комбікорму для першої та другої фази відрізняється. Так, вимоги щодо кількості вологості та натрію в обох комбікормах співпадають, сирого протеїну, сирого клітковини, лізіну, метіоніну та комплексу лізіну з метіоніном менше на 1; 0,43; 0,06; 0,03; 0,04 % відповідно. Натомість таких елементів, як сирий жир, кальцій та фосфор, представлено у більшій кількості на 0,9; 0,5; та 0,08% відповідно, а обмінної енергії – на 51 Ккал.

Перспективи подальших досліджень. Вивчення складу комбікормів, що використовуються при годівлі різних вікових груп птиці різного напрямку продуктивності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Агапова Є.М. Проблеми забезпечення якості продукції птахівництва// Сучасне птахівництво. – 2010. - №:6 - С.8-10.
2. Технологія виробництва продукції птахівництва /В.П.Бородай, М.І.Сахацький, В.В.Мельник та ін./ за ред. В.П.Бородая - К.: Нова книга, 2006.-7с
3. Урдзик Р.М. Липидное питание птицы //Ефективне птахівництво. 2007. – №4 (28). - С.50-53.
4. Подобед Л.И. Сухие растительные жири – кардинальное решение энергетической обеспеченности рациона высокопродуктивной птицы // Ефективне птахівництво. - 2008. - № 5 (41). - С.11-13.
5. Урдзик Р.М. Аминокислотное питание кур – несушек //Ефективне птахівництво. – 2007. - №3. - С.31-34.

УДК 636.597.087.7

ВПЛИВ СИСТЕМ УТРИМАННЯ ТА ЩІЛЬНОСТІ ПОСАДКИ НА ОСНОВНІ ПРОДУКТИВНІ ПОКАЗНИКИ КАЧЕНЯТ КРОСУ «ТЕМП» ПРИ ВИРОЩУВАННІ НА М'ЯСО

Архангельська М.В. – к. с.-г. н., Херсонський ДАУ;
Патрєва Л.С. – д. с.-г. н.,
Шевченко Т.В. – асистент, Миколаївський ДАУ

Постановка проблеми. Традиційним способом вирощування каченят є вирощування на глибокій підстилці.